

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության Նախնական գնահատման հայտ

Կոտայքի մարզ, Ծաղկաձոր Խ.Սուրադյան փողոց թիվ 1
հասցեում նախատեսվող հյուրանոցային, սպորտի, հանգստի և
ժամանցի համալիր

Պատվիրատու՝

<<Գրին Ռեզիդենշլ Պարկ>> ՍՊԸ

<<Էկո Գրուպ ԱՄ>> ՍՊԸ

Տնօրեն՝ Ա.Մինասյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն.....	3
1.1 Հապավումներ	3
1.2 Նախատեսվող գործունեության նպատակը եվ հիմնավորումը	4
1.3 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը	7
1.3.1 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր.....	7
Էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության հետ կապված միջոցառումներ.....	9
1.3.2 Տեղամասի երկրաբանա-լիթոլոգիական կառուցվածքը	13
1.3.3 Նախատեսվող աշխատանքների կազմակերպում.....	17
1.3.4 Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության կազմակերպման վերաբերյալ	17
1.3.5 Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության մատակարարման կազմակերպման վերաբերյալ.....	18
1.3.6 Կադրային ապահովում և շինտեխնիկա	20
1.3.7 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում.....	22
2.ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	25
2.1 ՖԻԶԻԿԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ.....	25
2.2 ԲՆԱԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ	27
2.3 Օդային ավազան	31
2.3 Ջրային ռեսուրսներ	33
2.4 Հողերի նկարագիրը	34
2.5 Հիմնային աշխատանքներ.....	34
2.6 Կենսաբազմազանությունը.....	34
2.7 Բուսական աշխարհ.....	35
2.8 Կենդանական աշխարհ	37
2.9 Բուսական աշխարհի պահպանության միջոցառումները	38
2.10 Կենդանական աշխարհի պահպանության միջոցառումներ	39
2.11 Բնության հուշարձաններ	39
2.12 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ.....	42
2.13 Պատմության և մշակույթի հուշարձաններ.....	43
2.14 Թափոնների կառավարում	46
3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	47
3.1 ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ	47
3.2 ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ.....	48
3.3 ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	48
3.3.1 ՄԹՆՈՒՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ.....	48
3.3.2 ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՄՆԵՐ	49
3.3.3 ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՄՆԵՐ	49
3.3.4 ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ	51
3.3.5 ԱՂՄՈՒԿԻ և ԹՐԹՈՒՄՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ	53
4. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ	54
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	55
ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ	58
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	25
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	26

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

1.2 Ձեռնարկող՝	<< Գրին Ռեզիդենշլ Պարկ >> ՍՊԸ
1.3 Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն՝	Ք.Երևան, Շիրակի փողոց 4-րդ նրբանցք 6 շենք բն.3
1.4 Ձեռնարկողի փաստացի գործունեության հասցեն՝	Ք.Ծաղկաձոր, Խ.Մուրադյան փողոց թիվ 1
1.5 Նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքը՝	Կոտայքի մարզ, քաղաք Ծաղկաձոր

1.1 Հապավումներ

ՀՀ՝	Հայաստանի Հանրապետություն
ՓԲԸ՝	Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
ՍՊԸ՝	Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
ՊՈԱԿ՝	պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.2 Նախատեսվող գործունեության նպատակը եվ հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Նախատեսվում է Կոտայքի մարզ, Ծաղկաձոր Խ.Մուրադյան փողոց 1 հասցեում կառուցել հյուրանոցային, սպորտի, հանգստի և ժամանցի համալիր:

Հյուրանոցային, սպորտի, հանգստի և ժամանցի համալիր համալիրի աշխատանքային նախագիծը իրականացվել է գործող նորմատիվ փատաթղեթերի պահանջներին համապատասխան:

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է կառուցել ժամակակից լուծումներով հյուրանոցային համալիր:

2014թ.-ի հունիսի 21-ի "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Գ կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Հյուրանոցային, սպորտի, հանգստի և ժամանցի համալիր աշխատանքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է նախատեսվող գործողությունները, բնապահպանական ելակետային պայմանները, հնարավոր ազդեցությունները, բնապահպանական ազդեցության գնահատման շրջանակը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Իրավական հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության կազմակերպումն իրականացվելու է բնապահպանության բնագավառում ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորություններով և ՀՀ օրենսդրության (օրենքների և ենթաօրենսդրական ակտերի) այն պահանջներով, որոնք առնչվում են շրջակա միջավայրի պահպանության և մասնավորապես նախատեսվող գործունեության կարգավորման հետ: Դրանցից հիմնականներն են՝

1. ՀՀ Հողային օրենսգիրք (02.5.2001թ.),
2. ՀՀ Ջրային օրենսգիրք (04.6.2002թ.),
3. <<Թափոնների մասին>> ՀՀ օրենք (24.11.2004 թ.),
4. <<Վարչական իրավախախտումների մասին>> ՀՀ օրենք (07.02.2012թ.),
5. <<Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին>> ՀՀ օրենք (01.11.1994թ.),
6. <<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին>> ՀՀ օրենք (21.06.2014թ.),
7. <<Բնապահպանական վերահսկողության մասին>> ՀՀ օրենք (11.04.2005թ.),
8. <<Լիցենզավորման մասին>> ՀՀ օրենք (30.05.2001թ.),
9. Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարարի 6 մայիսի 2002թ. N 138 հրաման “Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում” N2 – III – 11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին”
10. Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարարի 25 հունվարի 2010թ. N 01-Ն հրաման “Հողի որակին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ N 2.1.7.003-10 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին”
11. Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարարի 17 մայիսի 2006 թվականի N 533-Ն հրաման “Աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում թրթռման (վիբրացիայի) հիգիենիկ նորմերը ՀՆN 2.2.4-009-06 հաստատելու մասին”
12. ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հունվարի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին» N 121-Ն որոշում,

13. ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ի «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 430-Ն հրաման:

14. «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-211, 27.11.2006.),

15. «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-52, 03.04.2000թ.),

16. «Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-22, 23.11.1999թ.),

17. ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N71-Ն որոշում,

18. ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N72-Ն որոշում,

19. ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում,

20. ՀՀ կառավարության 2014 թվականի սեպտեմբերի 25-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» N1059-Ա որոշում,

21. «Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 14.08.2014թ.-ի N781-Ն որոշումը:

22. ՀՀ կառավարության 12.04.2018թ. N426-Ն որոշում

23. ՀՀ կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 8-ի N 108-Ն որոշումը

1.3 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.3.1 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր

Նախագծի համար հիմք է հանդիսացել պատվիրատուի հայտը, անշարժ գույքերի սեփականության իրավունքի գրանցման N 01032022-07-0149 վկայականը, մատակարար կազմակերպությունների կողմից տրամադրված տեխնիկական պայմանները:

Հողամասը գտնվում է քաղաք Ծաղկաձորում Սպորտային համալիրի հարևանությամբ: Այն կազմում է 3000.0 քմ մակերես:

Նախագծով առաջարկվում է կառուցել հյուրանոցային համալիր: Այն բաղկացած է երկու նկուղային, ութ վերգետնյա և մեկ նահանջ հասարակական հարկերից:

Ըստ հատակագծային լուծման շենքն ունի անկանոն բազմանկյան տեսք: Շենքն բաղկացած է մեկ շքամուտքից, որում տեղադրված են վերելակ և աստիճանավանդակ: Նկուղային հարկերը (-3.90 և -7.20 նիշերում) նախատեսված է ավտոկայանատեղիների համար թվով 44+46 ավտոմեքենաների համար ինչպես նաև տեխնիկական տարածքներ էլ. ենթակայանի, էլ. վահանայինի և պոմպակայանի համար:

Առաջին հարկը (0.00 նիշում) նախատեսված է ռեստորանի, ակումբի, խոհանոցի, մանկական սենյակի ինչպես նաև ընդհանուր լոբի-բառի համար: Այս հարկից է կազմակերպված բնակիչների համար նախատեսված շենքի մուտքը իր նախասրահով ինչպես նաև նախատեսված է հասարակական տարածք: Առաջին հարկը անտրեսուլային է, որի միջոցով առաջացել են սպասարկման տարբեր սենքեր:

Երկրորդից ութերորդ հարկերում տեղակայված են թվով 21 կացարաններ յուրաքանչյուր հարկում տարբեր մակերեսներով:

Իններորդ հարկը իրենից ներկայացնում է նահանջ հարկ, որտեղ տեղակայված է հասարակական նշանակության սենք:

Աստիճանավանդակի և վերելակներին հարակից դռները նախատեսվում է պատրաստել հակահրդեհային նյութերից:

Կառուցապատողը պարտավորվում է կենտրոնացված ջեռուցման համակարգ չիրականացնելու դեպքում նախատեսել օդորակիչների արտաքին սարքավորումների քողարկման լուծումներ:

Գլխավոր ճակատը լուծված է հասարակական միջին հարկայնությամբ կառուցապատմանը հարիր ձևերով, երեսապատման և հարդարման որակյալ նյութերի (տուֆե, բազալտե և տրավերտինե սալեր, բարձրորակ սվաղ և ապակե հարթությունների) կիրառմամբ:

Տանիքը հարթ է, կազմակերպված ներքին ջրահեռացմամբ:

Նախագիծը մշակված է գործող քաղաքաշինական նորմերին համապատասխան:

Ջեռուցումը և հովացումը նախատեսվում է իրականացնել կենտրոնական:
 Ջրահեռացումը կազմակերպված է և ուղղված դեպի սեփական հողատարածք:
 Տարածքը նախատեսվում է բարեկարգել և կանաչապատել: Նախագիծը համապատասխանում է ՀՀ օրենսդրության և նորմատիվ տեխնիկական պահանջներին:

Տեխնիկատնտեսական ցուցանիշներ

Տարածքի ընդհանուր մակերեսը – 3000 քմ,

0 նիշ կառուցապատման մակերես - 1500 քմ;

Ճանապարհ, մայթ և այլ -300 – քմ- 31.8;

Կանաչապատման մակերես – 1200 քմ;

Ավտոկայանատեղերի քանակը՝ ստորգետնյա 90 հատ:

- Հողամասի նպատակային նշանակությունը՝ հատուկ պահպանվող տարածքների,
- գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հանգստի համար նախատեսված;
- գրանցված իրավունքի տեսակը՝ սեփականություն:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումը իրականացվելու է համաձայն բարեկարգման, արդիականացման և կանաչապատման նախագծի: Տարածքում կիրականացվի սիզամարզի ցանքս կտկվեն ծառեր և թփեր:

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ժամանակակից լուծումներով և նյութերով իրականացվող շինություն:

Հյուրանոցային համալիրի օդափոխությունը նախատեսված է բնական՝ օդատարերով, որոնք բարձրանում են հորանի մեջ:

Օդատարերի վրա յուրաքանչյուր հարկի առաստաղի տակ նախատեսված է կարգավորիչ ճաղավանդակ:

Ավտոկայանատեղում նախագծված են մեխանիկական դրդմամբ ներածման և արտածման օդափոխության համակարգեր: Ներածման և արտածման համակարգերի սարքավորումները տեղադրված են հարկի առաստաղի տակ:

Օդափոխության համար օգտագործվել են կոմպակտ համակարգեր, որոնք անհրաժեշտության դեպքում կարող են փոխարինվել նույն պարամետրերով այլ համակարգերով:

Ներածումը և արտածումը կատարվում է կարգավորող ճաղավանդակների միջոցով:

Շենքի միջանցքներից իրականացվում է ծխահեռացում:

Ծխահեռացման օդամուղերը տեղակայված են տանիքի վրա:

Հրդեհի ժամանակ վերելակների հորաններում և ավտոկայանատեղի վերելակների հորանի և աստիճանավանդակի նախասրահներում նախատեսված են դիմհարման համակարգեր:

Հակահրդեհային օդամուղների գործարկումը կատարվում է հրդեհային ազդասարքից և հեռակալենտրոնական վահանակից:

Համարներում օդի արտածումը իրականացվում է սանհանգույցներից և խոհանոցներից իսկ ներածումը իրականացվում է պատուհանների միջոցով: Սանհանգույցներում նախատեսված են առանցքային օդամղիչներ: Խոհանոցներում նախատեսված են օդահեռացման երկու առանձին համակարգեր, մեկը՝ բնական, մյուսը՝ մեխանիկական:

Էներգախնայողության և Էներգաարդյունավետության հետ կապված միջոցառումներ

Համալիրի էներգաարդյունավետությունը նախատեսվում է համապատասխանեցնել ՀՀ կառավարության 12.04.2018թ. N426-Ն որոշմամբ սահմանված չափորոշիչներին, ինչի ուղղությամբ իրականացվելու են համալիր միջոցառումներ, որոնց թվում են երեսպատման համակարգը, բարձր էներգաարդյունավետությամբ պատուհաններ և վիտրաժներ, տանիքի և ստորգետնյա հարկի ջերմամեկուսացում:

Ջերմության խնայողության համար ընտրված են ջերմաօգտհանիչներով օդի ներածման համակարգեր, որոնք ապահովում են ջերմության բարձր խնայողություն:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

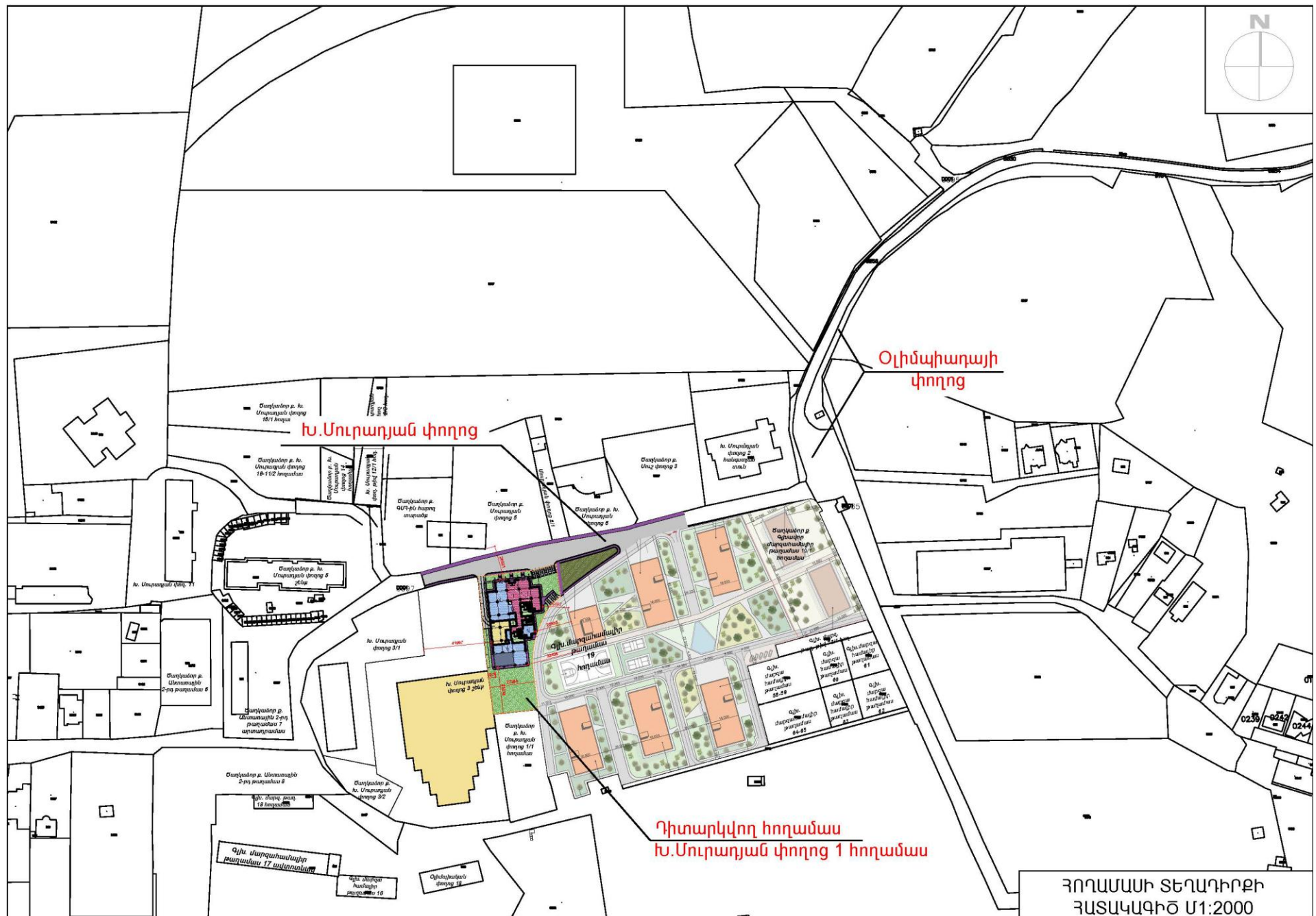
Ստորգետնյա ավտոկայանատեղին ունի երկակի նշանակություն, որը անհրաժեշտության դեպքում կարող է ծառայել որպես պարգագույն թաքստոց: Այս հարկում նախատեսված է իրականացնել սանհանգույցներ պատասպարանից օգտվողների համար, այդ թվում նաև մեկ սանհանգույց սահմանափակ կարողությամբ մարդկանց համար: Տվյալ տարածքը ապահովված է օդափոխությամբ և վթարային լուսավորությամբ:

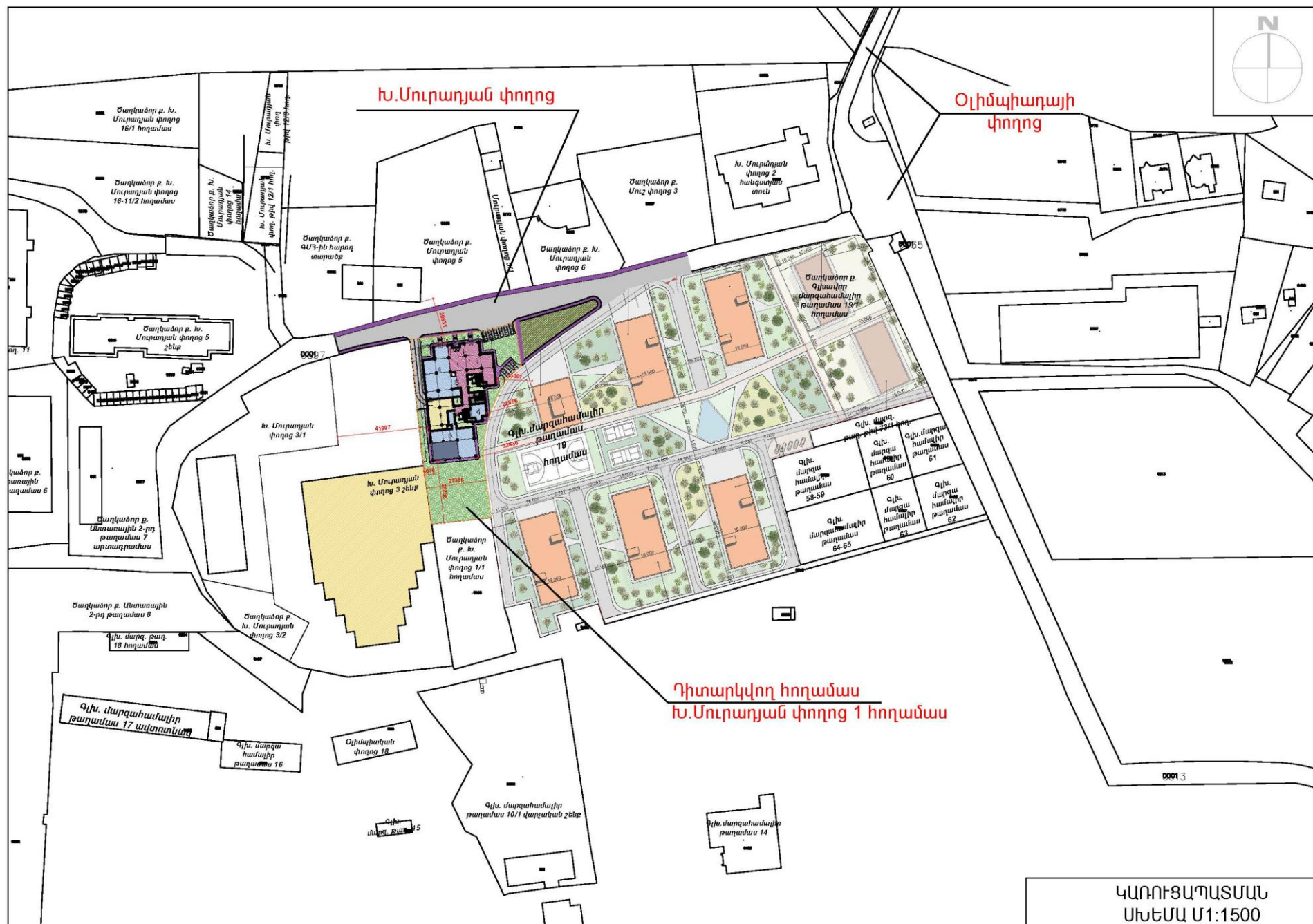
Աստիճանավանդակներում նախատեսված է տեղադրել հրակայուն դռներ:

Հեղեղատար համակարգի խողովակները նախատեսվում է անցկացնել ընդհանուր օգտագործման միջանցքներով:

Համաձայն ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմերի հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբերի ազատ տեղաշարժման համար ձեռնարկվել են համապատասխան միջոցառումներ՝ նախատեսվել են թեքահարթակներ:

1.3.2 Տեղամասի երկրաբանա-լիթոլոգիական կառուցվածքը

Տվյալ հաշվետվությունը կազմված է «Գրին Ռեզիդենշլ պարկ» ՍՊԸ-ի պատվերով, համաձայն 18 մայիսի 2022 թ.-ին կնքած թիվ 21-180522 պայմանագրի: Դրված տեխնիկական առաջադրանքի համաձայն կատարվել են ինժեներաերկրաբանական հետազոտական, այդ թվում՝ հորատանցքների անցման (փորման) աշխատանքներ և գրունտների ու գրունտային ջրերի լաբորատոր հետազոտություններ: Հաշվետվությունում բերված դաշտային ուսումնասիրությունների տվյալները ստացվել են 2022թ-ի հունիս ամսին: Ուսումնասիրությունների արդյունքների ինժեներաերկրաբանական մեկնաբանման համար օգտագործվել են նաև առանձին արխիվային նյութեր: Դաշտային աշխատանքների տվյալների մշակման, մեկնաբանման և վերջնական հաշվետվության կազմմանը մասնակցել են՝

- «Գեոլիթ» ՍՊԸ-ի տնօրեն և աշխատանքների ղեկավար՝ ինժեներ-երկրաբան Ա. Թորոյանը
- Գեոտեխնիկական (լաբորատոր) ուսումնասիրությունների ղեկավար՝ Հ. Շահնազարյանը

Հետազոտվող տեղամասում գրունտների լիթոլոգիական կազմի, ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների, հիդրոերկրաբանական պայմանների պարզաբանման համար կատարվել են.

- Տեղազննում 1:200 մասշտաբի քարտեզի հիմքով, ինչպես բուն ուսումնասիրվող տարածքում, այնպես էլ հարակից մասերում:
- Հորատանցքների անցում թվով 3 հատ, որոնցից 1-ը՝ 25 մետր, 1-ը՝ 20 մետր և 1-ը՝ 15,7 մետր խորությամբ, ՄԵ 50M հորատող հաստոցով, մեխանիկական սյունակային, չոր եղանակով, 60,7 մետր ընդհանուր ծավալով:
- Գրունտների նմուշառում՝ թվով 4 հատ, գրունտային ջրի նմուշառում՝ թվով 1 հատ և լաբորատոր հետազոտություններ:
- Տարածքի վերաբերյալ արխիվային նյութերի հավաքագրում, վերլուծություն և ընդհանրացում:
- Ինժեներաերկրաբանական կտրվածքների կազմում 3 պրոֆիլներով:
- Դաշտային աշխատանքների և հավաքագրված նյութերի ամփոփում, եզրակացության կազմում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կատարված հետազոտությունների և դրանց արդյունքների վերլուծությունը բերել են հետևյալ եզրակացության.

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Ծաղկաձոր քաղաքի հարավ-արևմտյան հատվածում, Խ. Մուրադյան փողոց, թիվ 1 հողամաս հասցեում և ի ր ե ն ի ց ն ե ր կ ա յ ա ց ն ու մ է չ կ առ ու ց ա պ ա տ վ ա ծ տ ար ա ծ ք :

- Ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տեղամասում տատանվում են 1955-1960 մետրերի սահմաններում:
- Տեղամասի երկրաբանական կտրվածքը հետազոտված խորությունների սահմաններում ներկայացված է գրունտների 2 տարբեր շերտերով, որոնց ֆիզիկամեխանիկական բնութագրերի ցուցանիշները բերված են 3-րդ և 4-րդ գլուխներում:
- Փորված հորատանցքերով գրունտային ջրերի հորիզոնը հատվել է 2,7-6,2 մետր խորություններում և կայունացել 0,7-3,5 մետր խորություններում: Համաձայն ունեցած

ֆոնդային նյութերի տվյալների՝ բնածին գրունտային ջրերի առավելագույն բարձրացումը կարելի է ընդունել 0,5 մետր բարձր ֆիքսված մակարդակից: Ըստ գրունտային ջրի քիմիական անալիզի՝ ջրի լաբորատոր նմուշը սուլֆատաքլորիդային էլեմենտների պարունակության՝ չունի ագրեսիվություն W4-W8 բետոնների նկատմամբ:

- Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն նախագծման նորմեր»-ի ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզի Ծաղկաձոր քաղաքը գտնվում է 2-րդ սեյսմիկ գոտում, գրունտի սպասվող առավելագույն սեյսմիկ արագացումները կազմում են 0,4g:
- Ուսումնասիրվող տեղամասի գրունտները, համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն նախագծման նորմեր»-ի ըստ սեյսմիկ հատկությունների 3-րդ կարգ են:
- Համաձայն միաչափ սեղդման փորձի արդյունքների շերտ 2-ի (կավեր) գրունտները հանդիսանում են ուժեղ դեֆորմացվող գրունտներ (դեֆորմացիայի մոդուլը՝ $E=9$ ՄՊա) ինչպես նաև ուժեղ ուռչող են և կառույցի հիմնատակում կարող են զարգացնել 0.18-0.2 ՄՊա և ավել ուռչման ճնշումներ առաջացնելով ուռչման դեֆորմացիաներ:
- Ուսումնասիրվող տեղամասում նախագծվող կառույցի համար որպես հիմնատակ առաջարկվում է շերտ 2-ի (կավեր) գրունտները: Նախագծվող կառույցի հիմքերը նախատեսել մինչև գրունտային ջրերի հորիզոնը: Հաշվի առնելով նաև տեղամասի գրունտների ըստ սեյսմիկ հատկությունների 3-րդ կարգը, գրունտային ջրերի առկայությունը՝ առաջարկվում է նախագծվող կառույցի հիմնատակի համար իրականացնել գրունտի փոխարինում: Շերտ 2-ի՝ կավային գրունտների վերին 1,5-2,0 մետր հաստվածքը փոխարինել ճալաքարակոպձային կամ խճախճավազային տոփանված գրունտով, ինչպես նաև նախագծվող կառույցի համար իրականացնել միաձույլ երկաթ բետոնե հիմքային սալ:

Գրունտային ջրերից կառույցի հիմքերը պաշտպանելու համար անրաժեշտ կլինի կառուցել ցամաքուրդներ (հիմնատակից մոտ 1 մետր խորությամբ), ինչպես նաև բացառելու գրունտային ջրերի թափանցումը շինարարական հիմնափոս:

Գրունտի փոխարինման համար օգտագործել 70% 20-60մմ ֆրակցիայի ճալաքարային կամ բազալտի խճային գրունտ, 20% 1-10մմ ֆրակցիայի կոպձային կամ բազալտի խճավազային գրունտ և 10% բազալտի փոշու խառնուրդ: Տոփանումը իրականացնել օպտիմալ խոնավության պայմաններում, շերտ առ շերտ՝ 20-30 սմ հաստությամբ, խտացվածության աստիճանը հասցնելով $\rho_d / \rho_{dmax} > 0,95$, $\rho_d > 2,0 \times 0,95 = 1,90$ գ/սմ³: Տոփանումը իրականացնել վիբրոտոփանիչով:

Կառույցի հիմքերում իրականացնել ջրամեկուսացում՝ օգտագործելով ջրամեկուսիչ նյութեր և քսուկներ:

- Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ II-7.01.2011 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 1,24 մետր:
- Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն

ունենալ ուսումնասիրվող տեղամասում նախագծվող կառույցների վրա՝ բացակայում են:

- Ինժեներաերկրաբանական պայմանները ուսումնասիրվող տեղամասում համարվում են պայմանական բարենպաստ՝ շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

Ուսումնասիրվող տեղամասում կառույցի հիմքերը բացելուց և նախագծային նիշերին հասնելուց հետո՝ ինժեներ-երկրաբանի կրկնակի գնումը պարտադիր է՝ հիմքերի համար փորված փոսորակների դիտարկման ակտը տրամադրելու համար:

Տեղամասի երկրաբանական կտրվածքը ներկայացված է գրունտների հետևյալ տարատեսակներով (վերնից-ներքև)։

Շերտ – 1 Լիցքեր՝ կազմված խճից, խճավազից և մինչև 30-40% պարունակությամբ կավավազներից: Շերտում մասնակիորեն հանդիպում են խոռոչներ: Գրունտը սակավ խոնավ է: Շերտի հորատված հզորությունը 1,4-ից-4,3 մետր է: Համատարած է: Դրանք Ժամանակակից տեխնածին առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՇՆԿ IV-5-82-ի III կարգ է:

Շերտ – 2 Կավեր շագանակագույն, ծանր, շերտի վերին մասում սև գույնի, ձիգ ու փափուկ պլաստիկ կոնսիստենցիայի, միջին խտության, խոնավ և թաց, շերտում նաև 0,4-0,5 մետր հաստվածքով՝ ջրհագեցած և հոսուն պլաստիկ կոնսիստենցիայի: Շերտը համատարած է: Շերտի հորատված առավելագույն հզորությունը 23,6 մետր է: Ժամանակակից դելյուվիալ-պրոյուվիալ նստվածքներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն ՇՆԿ IV-5-82-ի III կարգ է:

Շինարարական մոնտաժային աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց

Շինարարության նորմատիվ տնտղությունը որոշվել է համաձայն (N 596-Ն 19.03.2015թ. ՀՀ Կառավարության որոշում կետ 111, 113) ՄՆԻՊ 1.04.03-85* մաս II, հետև հիման վրա հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագիրը, ընդհանուր մակերեսը: Օբյեկտի ընդհանուր կոմպլեքսի շինարարության նորմատիվ տնտղությունը ծրագրվում է 36,0 ամիս շինարարական աշխատանքների կատարման համար թույլատրման տրամադրման օրվանից:

1.3.3 Նախատեսվող աշխատանքների կազմակերպում

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կռուցիի գործողության գոտում կատարվելիք շինմոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Բոլոր տիպի շինմոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից:

Շինհրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել «Քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված հրահանգներով:

Շինհրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ գերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

Հետիոտների անվտանգությունը ապահովելու նպատակով շինհրապարակը անհրաժեշտ է ցանկապատել թիթեղով:

Հողային աշխատանքների իրականացման ընթացքում պայթեցման աշխատանքներ չեն նախատեսվում:

1.3.4 Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության կազմակերպման վերաբերյալ

Շինարարությունը ենթադրվում է իրականացնել կապալային եղանակով: Գլխավոր կապալառու կազմակերպությունը որոշվելու է մրցույթով:

Մասնաշենքերի միացումը արտաքին ինժեներական ցանցերին կկատարվի մասնագիտացված շինմոնտաժային կազմակերպությունների կողմից:

Շենքերի, ավտոճանապարհների, հրապարակների և մայրերի կառուցումը կկատարվի մասնագիտացված շինմոնտաժային կազմակերպությունների կողմից:

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունը կարելի է իրականացնել ավանդական եղանակներով՝ կիրառելով

շինարարական կազմակերպության սեփական շինարարական մեքենաները և մեխանիզմները, իսկ բացակայության դեպքում, վարձակալել դրանք այլ կազմակերպություններից:

Ժամանակավոր շինությունների, վերամբարձ կռունկի, պահեստավորման մակերեսների տեղակայումը պատկերված է շինարարական գլխավոր հատակագծի վրա:

Առաջարկվում է հնարավորինս օգտագործել գույքային շարժական շինություններ:

Ժամանակավոր շինությունների ցանկը և դրանց տեղակայումը ցանկալի է լրացուցիչ ճշտվեն տեղում և համաձայնեցվեն պատվիրատուի հետ:

1.3.5 Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության մատակարարման կազմակերպման վերաբերյալ

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է շինարարական ինդուստրիայի ձեռնարկություններից և գլխավոր կապալառու կազմակերպության արտադրական բազայից: Շաղախը և բետոնը կառաքվեն Ծաղկաձոր քաղաքի մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով:

Առաքումը ծրագրվում է այնպիսի պարբերականությամբ, որ ապահովվի աշխատանքների անընդհատությունը:

Առաջարկվում է շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարման հետևյալ սխեման.

- Առանձին ամրանային ձողերը և հիմնակմախքները, մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով բերվում են անմիջականորեն շինարարական հրապարակ, որտեղ կատարվում է դրանց պահեստավորում և տեղադրում,
- Բետոնային խառնուրդը միաձույլ բետոնե և երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների համար, ինչպես նաև շաղախը շարվածքի համար առաքվում են անմիջապես շինհրապարակ ավտոբետոնախառնիչներով և շաղախատարներով,
- Հարդարման նյութերը կարող են առաքվել ինչպես անմիջապես շինհրապարակ, այնպես էլ շինարարական կազմակերպության բազա՝ հետագա առաքման նպատակով:

Փոխադրամիջոցների և շինարարական մեքենաների տեխնիկական սպասարկումը և լիցքավորումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս մասնագիտացված կետերում: Տարածքում քայուղեր և վառելանյութ չի պահեստավորվելու :

Շինարարությունը կիրականացվի մասնագիտացված կազմակերպության կողմից :

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքների բնույթից ելնելով՝ բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2. Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3. Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների, աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ), համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն), սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2. Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

3. Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4. Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման, անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

1.3.6 Կադրային ապահովում և շինտեխնիկա

Շինարարությունում աշխատողների ընդհանուր թիվը՝ 65 մարդ, որից

Ինժիներատեխնիկական անձնակազմ - 5 մարդ

Հիմնական շինարարական տեխնիկայի պահանջարկը որոշվում է աշխատանքների ծավալների, մեխանիզմների և մեքենաների միջին արտադրողականության և աշխատանքների կատարման ընտրված եղանակների հիման վրա: Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է ստորև:

Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

Աղյուսակ 1

Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

NN	Անվանում	Մակնիշ	Քանակ
1	Էքսկավատոր	KOMATSU PC 400-7	1
2	Բուլդոզեր	KOMATSU D37-EX-22	1
3	Շարժական կոմպրեսոր	ЗИФ-55В	1
4	վերամբարձ ավտոկրունկ	Галичанин КС-65715-10	1
5	Տոփանիչ	CR 3/60	6
6	Գույքային կադաստրամած	կոմպլ.	6
7	Թրթրիչ մակերեսային էլեկտրակ	ИБ-91А	3
8	Թրթրիչ խորքային էլեկտրական	ИБ-102А	3

9	Փոխարկիչ թրթրիչների համար	ИБ-4	6
10	Եռակցման տրանսֆորմատոր	СТН-500	2
11	Դակիչ ձեռքի էլեկտրական	ИЭ-4709А	6
12	Ձեռքի էլեկտրական դուր	ИЭ-1208Э	6
13	Հղկող մեքենա	ИЭ-2201	6
14	Թրթրագլղոն	НАМІ 3410	1
15	Ավտոբետոնախառնիչ	СБ-69Б	հաշվարկով
16	Ավտոբետոնատար	КрАЗ-65055	հաշվարկով
17	Ինքնաթափ ավտոմոբիլ	МАЗ-5550	հաշվարկով
18	Աշտարակային կռունկ KB-408.21	KB-408.21	1

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը կիրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ մասնագիտացված սպասարկման կետերում:

1.3.7 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Շինարարական նյութերից օգտագործվելու է ցեմենտ, մետաղական ամրաններ եւ այլ կոնստրուկցիաներ, ապակի, փայտ, սրբատաշ եւ կոպտատաշ քարե շար, երեսպատման նյութեր եւ այլն: Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է միայն ջուր՝ աշխատանքային հարթակի ջրցանի, հանված գրունտի եւ ստացվող ավազի ու խճի խոնավացման, ինչպես նաեւ շինարարական անձնակազմի խմելու եւ կենցաղային նպատակների համար:

Հիմնական թափոնատեսակը, որը կառաջանա շինարարական աշխատանքների ընթացքում, կենցաղային աղբն է տարեկան մեկ մարդու հաշվարկով 70 կգ $65 \times 70 \times 3 / 1000 = 13.65$ տ եւ շինարարական աղբն է 420 խմ ծավալով, այդ թվում տարածքում առկա շինությունների քանդումը: Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Առաջացած կենցաղային աղբը կտեղափոխվի աղբահավաք ծառայության կողմից:

a) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{խ.տ.}} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 5 մարդ

N– ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n₁– սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 60 մարդ

N₁ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 խմ.օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 1080 օր

$$W_{\text{խ.տ.}} = (5 \times 0.016 + 60 \times 0.025) \times 1080 = 1706.4 \text{ խմ/շին. ժամ.}:$$

բ) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U_1 = S_1 \times K_1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S_1 – ջրվող տարածքի մակերեսը, 1000 քմ,

K_1 – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 խմ,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 1080

$$U_1 = 1000 \times 0.0015 \times 1080 = 1620 \text{ խմ/շին. ժամ.}:$$

Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 3326.4 խմ/շին. ժամ:

Համալիրի ջրամատակարարումը և ջրահեռացումը իրականացվելու է համաձայն տեխնիկական առաջադրանքի: Ջրամատակարարումը՝ օրվա կարգավորման ջրամբարի հարակից տարածքից $D=225$ մմ խողովակով, ջրահեռացումը՝ Կեչառեցու փողոցով անցնող 250մմ կոյուղագծին:

Շինարարության փուլում ջրցանման համար անհրաժեշտ ջուրը կբերվի պայմանագրային հիմունքներով՝ ավտոցիստեռներով: Շինարարության փուլում աշխատողների կոմունալ կենցաղային պայմանները կապահովեն տեղադրվող բիոգուգարաններ, խմելու ջուրը կմատակարարվի տարաներով:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում և շահագործման փուլում էլեկտրամատակարարումը կիրականացվի նախատեսվող 35/10 կՎ ենթակայանից՝ 609 կՎա ծախսով:

Համալիրում նախատեսվում է իրականացնել անհատական օդափոխման և ջեռուցման համակարգ որոնց արտաքին բլոկները նախատեսվում է քողարկել հատուկ դրանց համար նախատեսված խորշերում և համապատասխան ձայնամեկուսիչ նյութերի օգտակործմամբ նախատեսվում է ապահովել աղմուկի ցածր մակարդակ:

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅՐ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

2.1 ՖԻԶԻԿԱԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Ծաղկաձոր քաղաքի հարավ-արևմտյան հատվածում՝ գոյություն ունեցող «Ալվինա» համալիրի անմիջապես հարևանությամբ, Խ. Մուրադյան փողոց, թիվ 1 հողամաս հասցեում և իրենից ներկայացնում է չկառուցապատված տարածք:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼՏՆՏԵՍԿԱՆ ՆԵՐԿԱ ՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Ծաղկաձոր համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 1618.29հա, որից բնակավայրի սահմաններում՝ 162.71հա, ըստ գլխավոր հատակագծի՝ համայնքի վարչական տարածքը մնում է անփոփոխ:

Բնակչություն

Ծաղկաձոր համայնքի բնակչությունը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում էր 1503 մարդ: Հեռանկարում բնակչության թիվը կկազմի 1650 մարդ: Համայնքում սկսել են բնակություն հաստատել դեռևս III-V դարերում: Ազգային առումով այն միատարր է (հայեր՝ 95.2 %, եզդիներ՝ 3.2%, ռուսներ՝ 1%, այլ ազգիների ներկայացուցիչներ՝ 0.6%): Բնակչության ընդհանուր թվում կանայք կազմում են 48%, տղամարդիկ՝ 52.0%:

Համայնքի մշտական բնակչության ու տնային տնտեսությունների ցուցանիշները

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Մարդ
1	Բնակչության թվաքանակը, մարդ	1503
2	Տնային տնտեսության թվաքանակը	583
3	Կյանքի միջին տևողությունը	75-78

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Ծաղկունյաց լեռների Թեղենիս լեռան արևելյան եզրամասային թեք լանջին՝ հարավ-արևելքից հյուսիս-արևմուտք անկումով, որտեղ ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տատանվում են 1955-1960 մետրերի սահմաններում:

Երկրաբանական կառուցվածքում ուսումնասիրվող տարածքում մասնակցում են պալեոգենի ժամանակաշրջանի, պալեոգեն-ստորին էոգեն դարակարգի հրաբխային հոսքերը՝ անդեզիտները, անդեզիտային բազալտները, որոնց ծածկում են ժամանակակից էլյուվիալ-դելյուվիալ-պրոլյուվիալ առաջացումները: Նախագծվող բնակելի շենքի տեղամասը ուսումնասիրված խորությունների սահմաններում ներկայացնում են ժամանակակից դելյուվիալ-պրոլյուվիալ կավային նստվածքային գրունտները:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է ջրային գլխավոր երակը հանդիսացող Տանձաղբյուր գետի միջին հոսանքի հովտի աջ թևում՝ մեղմաթեք դելյուվիալ լանջի վրա և գետից գտնվում է 400-430 մետր հեռավորության վրա:

Տեղամասում առկա են գրունտային ջրեր, որոնք ունեն ընդհանուր տարածում և սնուցվում են մթնոլորտային տեղումների և ձնհալի հաշվին: Փորված 3 հորատանցքերով գրունտային ջրերի հորիզոնը հատվել է 2,7-6,2 մետր խորություններում և կայունացել 0,7-3,5 մետր խորություններում:

Համաձայն ունեցած ֆոնդային նյութերի տվյալների՝ բնածին գրունտային ջրերի առավելագույն բարձրացումը կարելի է ընդունել 0,5 մետր բարձր ֆիքսված մակարդակից:

Տեկտոնական տեսակետից տարածաշրջանի առավել խոշոր տեկտոնական կառուցվածքը դա Մարմարիկի խորը տեղադրման խզվածքն է, որը դիտվում է Մարմարիկ գետի ամբողջ երկայնքով: Խզվածքի ուղեգծի երկարությամբ առանձնացվում են վերին կավճի ու պալեոգենի նստվածքային ապարների խոշոր շերտերը:

Տարածաշրջանի սեյսմիկ ակտիվությունը և այլ վտանգավոր երկրաբանական երևույթները անմիջական կապ ունեն ուսումնասիրվող տարածքն ընդգրկող և հարող ակտիվ խզումային գոտիների-բեկվածքների հետ: Դրանցից ամենամոտը Գառնիի բեկվածքն է, որն ունի 290 կմ ընդհանուր երկարություն և գտնվում է Ծաղկաձորից 12 կմ դեպի հարավ-արևմուտք: Հաջորդը Փամբակ-Սևան-Սյունիքի բեկվածքն է, որը գտնվում է Ծաղկաձորից 20 կմ դեպի հյուսիս-արևելք, ունի շուրջ 490 կմ երկարություն և հանդիսանում է ՀՀ տարածքի ամենախոշոր ակտիվ բեկվածքը: Սյունը Գեղամայի բեկվածքն է, որն ունի մոտ 50 կմ երկարություն և ձգվում է Գեղամա հրաբխային բարձրավանդակի ջրբաժանային մասով:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ ուսումնասիրվող տեղամասում նախագծվող կառույցների վրա՝ բացակայում են:

Տարածքում բնության և պատմամշակութային հուշարձաններ չկան:

Քաղաքը տեղակայված է Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի հյուսիս-արևելյան ճյուղավորման Թեղենիս լեռան (2846մ) արևելյան լանջին և ընդգրկում է Տանձաղբյուր գետի ավազանը (ծովի մակերևույթից 1830-2000մ բարձրության վրա): Ռելիեֆը բարդ է, հորիզոնական մասնատվածության խտությունը կազմում է 1.2 կմ/կմ²: Հովտաձորակային ցանցի խտությունը 3.0 հատ/ կմ² է: Մակերևույթի թեքության անկյունը կազմում է 4-120:

Երևանի հետ կապված է 51 կմ բարեկարգ ասֆալտապատ մայրուղով: Մայրաքաղաքի հետ հաղորդակցությունն ավտոմոբիլային է, մասնակիորեն՝ երկթուղային: Ծաղկաձոր քաղաքի ընդհանուր տարածքը կազմում է 1618,29 հա, բնակչությունը՝ 1503 մարդ: Ռեսուրսների հիմնական տեսակներն են ռելիեֆային և պատմամշակութային ռեսուրսները, անտառային ֆոնդի հողերը:

Համայնքում գերիշխող են հանգստի կազմակերպման, սպորտի, տուրիզմի, առողջարարական և սպասարկման ծառայությունները: Շնորհիվ կազդուրիչ անտառների

և բուժիչ կլիմայի, գեղատեսիլ բնապատկերների և լեռնագրական պայմանների առանձնահատկությունների, Ծաղկաձորը համարվում է հանրապետության ամբողջ տարի գործող կարևորագույն հանգստավայրերից մեկը և, ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 1-ի N95-Ա որոշմամբ այն հայտարարված է որպես Զբոսաշրջային կենտրոն:

2.2 ԲՆԱԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ծաղկաձորը գտնվում է բարձրադիր լեռնային գոտում, այդ իսկ պատճառով ջերմաստիճանը ամռանը այստեղ չի գերազանցում +26 աստիճանը, իսկ ձմռանը +5: Ձմռանը կլիման նույնպես մեղմ է: Գտնվելով չոր մերձարևադարձային գոտում՝ տարածքի կլիման բնութագրվում է որպես բարձրլեռնային հատուկ՝ չափավոր տաք, համեմատաբար խոնավ ամառով և չափավոր ցուրտ, անհողմ, ձյունառատ ձմեռով: Տեղումների տարեկան քանակը 789մմ է, որից 506 մմ՝ տարվա տաք սեզոնում (ապրիլ-հոկտեմբեր):

Օդը մշտապես չոր է, այդ պատճառով ցրտերը այնպես էլ ուժեղ չեն զգացվում: Ձմռանը սովորական ջերմաստիճանը լինում է օրվա ընթացքում +5, գիշերը մինչև -20: Եղանակը փոխվում է անկանխատեսելիորեն: Սովորաբար Ծաղկաձորում դիտվում է արևային եղանակ: Արևային օրերի քանակը տարեկան կազմում է 230-260 օր: Սակայն ձմռանը հաճախակի դիտվում են տեղումներ ձյան տեսքով: Ընդ որում, սովորաբար մինչև 0.5-1մ միանգամից և այնուհետև նորից լինում է արևային օր: Սովորաբար արևոտ օրերի 70%-ը քամի չի լինում, իսկ 30% դիտվում է քամի: Տարածքում գերակշռում են արևմտյան քամիները: Քամու միջին արագությունը հիմնականում տատանվում է 0.1-3.0մ/վրկ սահմաններում:

Շրջանի օդերևութաբանական պարամետրերը ըստ «Հրազդանի» օդերևութաբանական կայանի տվյալների բերված են ստորև աղյուսակում:

Աղյուսակ 1. Օդի ջերմաստիճան

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Բարձրություն ծովի մակարդակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Հրազդան	1765	-8,0	-6,4	-2,0	5,0	10,1	13,8	17,2	17,2	13,5	7,5	1,3	-5,0	5,4	-32	35

Աղյուսակ 2. Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %														
	ըստ ամիսների												Մի- ջին տարեկան,%	Միջին ամսական ժամը 15-ին	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		ամենացուրտ ամսվա %	ամենաշոգ ամսվա, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Հրազդան	81	78	74	70	69	69	67	64	64	69	76	79	72	69	46

Աղյուսակ 3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի, օդերևութա- բանական կայանի անվանումը	Տեղումների քանակը $\frac{\text{միջին ամսական}}{\text{օրական առավելագույն}}$, մմ												Ձնածածկույթ			
	ըստ ամիսների												Տարեկան	Առավելա- գույն տասնօրյա- կային բարձրու- թյունը, սմ	Տարվա մեջ ձնածած- կույթով օրերի քանակը	Ձյան մեջ ջրի առավել- լագույն քանակը, մմ
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Հրազդան	45	57	63	86	100	69	44	31	32	60	55	46	688	132	129	310
	40	47	44	52	52	42	47	42	49	64	45	34	64			

Աղյուսակ 5. Քամի

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնո- լորտային ձնշում, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % ըստ ուղղությունների Միջին արագությունը, մ/վ								Անհողմու- թյունների կրկնելիու- թյունը, %	Միջին ամսական արագու- թյունը, մ/վ	Միջին տարեկան արագու- թյունը, մ/վ	Ուժեղ քամի- ներով (≥15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվար- կային արագու- թյունը, մ/վ որը հնա- րավոր է մեկ անգամ «ռ» տարի- ների ընթաց- քում		
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիս-Արեւելյան (ՀսԱրլ)	Արեւելյան (Արլ)	Հարավ-Արեւելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավ-Արեւմտյան (ՀվԱրմ)	Արեւմտյան (Արմ)	Հյուսիս-Արեւմտյան (ՀսԱրմ)					20	50	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Հրազդան	823,2	հունվար	2	5	11	4	19	39	18	2	27	1,9	2,1	18	19	22	24
			2,3	2,4	2,0	1,4	1,9	2,3	2,4	1,7							
		ապրիլ	4	14	19	6	13	21	20	3	15	2,1					
			2,3	2,7	2,2	1,8	1,9	2,3	2,4	2,0							
		հուլիս	8	45	35	2	2	3	4	1	7	2,8					
			3,5	3,2	2,9	1,9	2,0	1,9	2,4	2,2							
			3	12	23	6	11	20	22	3							

Աղյուսակ 6. Արեգակնային ճառագայթումը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Գումարային (ուղիղ և ցրված) ճառագայթումը հորիզոնական մակերևույթին անամպ երկնքի դեպքում, ՄՋ/մ ²												
	ըստ ամիսների												Տարեկան գումարային
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Սևան	356	453	700	818	987	978	995	917	695	547	375	311	8133

Աղյուսակ 7. Անարև օրերի քանակը

Բնակավայրի, օդերևութաբա- նական կայանի անվանումը	ըստ ամիսների												Տարեկան
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
Հրազդան	5	5	4	2	1	0,3	0,06	0,2	0,3	1	4	7	30

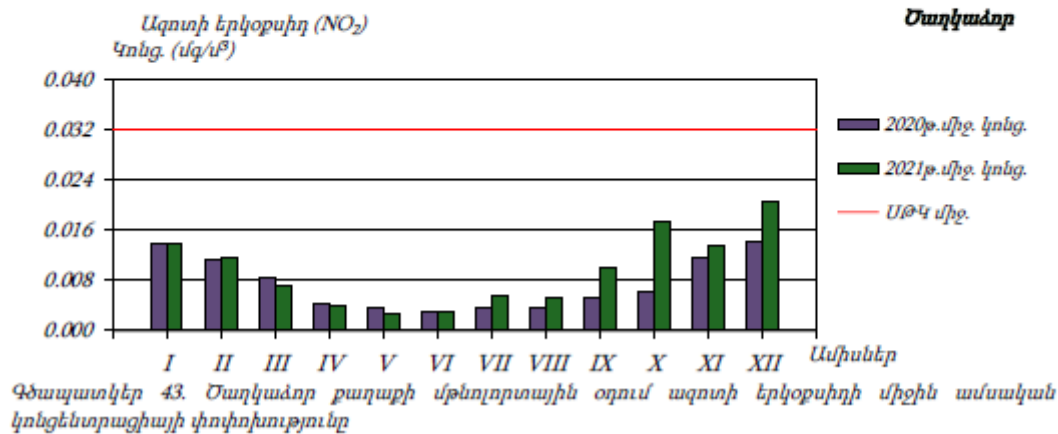
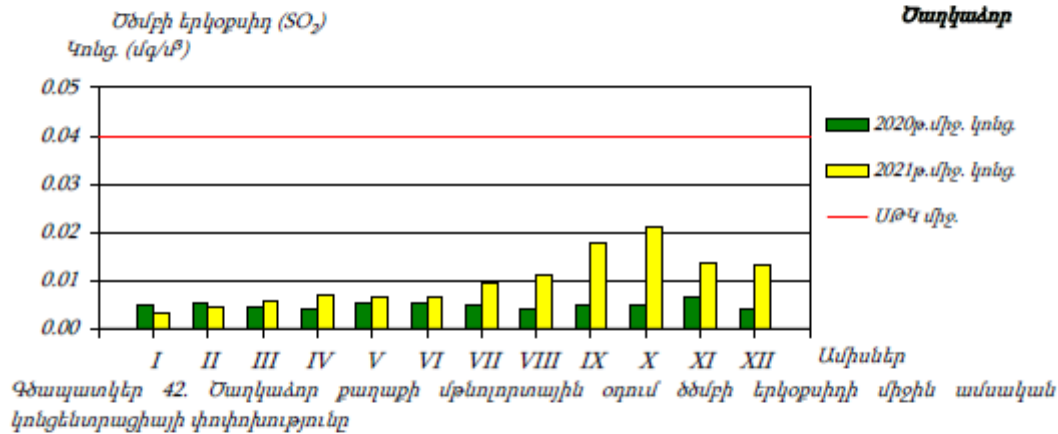
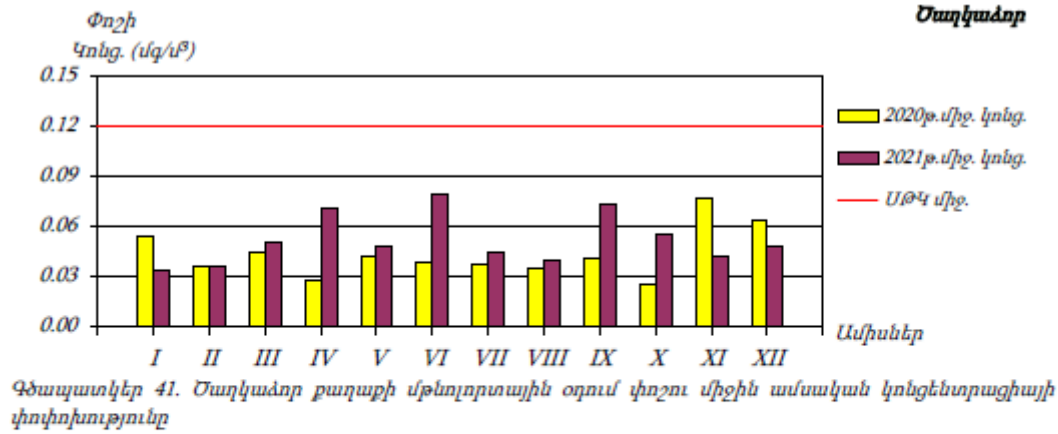
2.3 Օդային ավազան

Մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ ՇՄՆ “Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ կողմից:

Ծաղկաձոր համայնքի մթնոլորտային օդի վրա ազդեցություն կարող են ունենալ հիմնականում տրանսպորտային միջոցների արտանետումները:

Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Համաձայն 2021թ տեղեկագրի Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 14 դիտակետ և 1 դիտակայան: 2021 թվականին Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված միացությունների միջին տարեկան

կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

2.3 Ջրային ռեսուրսներ

«Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշմամբ ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

ՀՀ տարածքում ջրերի կառավարումը կատարվում է 6 գետավազանային կառավարման տարածքների միջոցով:

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես պարբերական մոնիթորինգի է ենթարկվում ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից, որի տվյալները (վերջին տարեկան տեղեկանք) ամփոփ տեղեկանքից բերված են ստորև:

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքը տեղակայված է Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքում:

Համայնքի սահմանում հոսում է լեռնային Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր) գետակը, որը գետաբերանի մոտ առաջացնում է լայնատարած գետահովիտ և թափվում Մարմարիկ գետը:

Ստորև ներկայացվում է Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր) գետի որակի մոնիթորինգի տվյալները, ըստ ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կայքէջում ներկայացված 2021թ տեղեկագրի տեղեկատվության:

Ծաղկաձոր գետի ջրի որակը Ծաղկաձոր քաղաքից վերև գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված՝ ամոնիում իոնով և մանգանով:

Նախատեսվող գործունեությունը ջրային ավազանի աղտոտվածությունը չի ավելացնի, քանի որ նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունների նվազեցմանն ուղղված:

2.4 Հողերի նկարագիրը

Հողերը

Տարածաշրջանում հանդիպում են հողածածկի հետևյալ տիպերը.

- ❖ Բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային ցեմենտացած
- ❖ Կիսաանապատային գորշ խճաքարային տեղ-տեղ կարբոնատային
- ❖ Պլեոհիդրոմորֆ կապակցված մնացորդային ալկալիացած աղակալած:

2.5 Հիմնային աշխատանքներ

Նախատեսվող գործունեության նախագիծը ենթադրում է նաև հիմքերի փորման աշխատանքների իրականացում: Ե/բ հիմքերի տեղադրման համար կատարվելու է մոտ 9800 խմ ընդհանուր ծավալով փորման աշխատանքներ հանվող 6200 խմ ծավալով զանգվածը կտեղափոխվի Ծաղկաձորի քաղաքապետարանի կողմից օրենքով սահմանված կարգով հատկացված վայր, մնացած մասը՝ կարճաժամկետ կապակցված շինարարական հրապարակում և կօգտագործվի որպես հետլիցք:

2.6 Կենսաբազմազանությունը

Քաղաքին հարակից են Հրազդանի անտառտնտեսության Ծաղկաձորի անտառպետության անտառային էկոհամակարգերը՝ չափավոր չորային կաղնուտաբոխուտային լայնատերև խառը անտառներով ու հետանտառային նոսրաանտառներով, որտեղ գերակշռող ծառատեսակը Կաղնի խոշորատեղծն է (*Quercus macranthera*): Քաղաքի շրջակա անտառներում աճում են նաև բոխի, հացենի, թխկի, լորենի, սոճի, թելի, ալոճենի, մասրենի, հաղարջենի, ազնվամորի և այլ ծառաթփային բուսատեսակներ: Քաղաքին հարակից անտառներում հանդիպում են նաև վայրի տանձենու (*Pyrus sp.*, *P. georgica*, *P. communis*) և խնձորենու (*Malus silvestres*) զգալի գերակշռությամբ անտառային որոշ հատվածներ:

Բուն քաղաքն իրենից ներկայացնում է հետանտառային տափաստանացված լանդշաֆտ, որի անմշակ տարածքները ներկայացնում են տարախոտախացազգային, նեղատերև փետրախոտով, ցորնուկներով, թիթեռնածաղկավորների տարախոտով, հացազգիներով և բոշխերով պատված բուսական համակեցություններով:

2.7 Բուսական աշխարհ

Ծաղկաձորի գետավազանի բուսական ծածկույթն ունի որոշակի բարձրունքագոտիական տարբերակում: Այստեղ կարելի է հանդիպել տափաստանային, նոսրանտառային, անտառային և մարգագետնային բուսականության տիպերը, դրանց բազմաթիվ ենթատիպերն ու անտրոպոգեն տարբերակները:

Ներկայացվող տարածքը գտնվում է Ծաղկաձորի գետավազանի 1740-1800մ բարձրությունների սահմաններում՝ միջին լեռնային գոտու չափավոր խոնավ, տափաստանացված անտառմարգագետնային գոտում:

Այստեղ կերհանդակներն ունեն երկրորդական ծագում, առաջացել են ոչնչացված անտառների տեղերում՝ բացատներում: Հանդիպում են ինչպես տափաստանային, այնպես էլ մարգագետնային բուսական տիպեր, որոնք հիմնականում օգտագործվում են որպես խոտիարքներ: Կերհանդակների բերքատվությունը և կերային արժեքը բարձր են: Օգտագործվում են որպես գարնան-աշնան արոտավայրեր:

Ծաղկաձորի գետավազանը իրենից ներկայացնում է որոշակիորեն փակ ավազան և քանի որ, այստեղ առկա են հանքային ջրերի ռեսուրսներ, այս հատվածի անտառները համեմատաբար խոնավ են և ավելի պահպանված՝ քան գետավազանի այլ տարածքներում:

Ծաղկաձոր քաղաքի բուսականությունը իրենից ներկայացնում է հացազգիների գերակշռությամբ լեռնատափաստանային տարախոտեր /Ոգնախոտ Վորոնովի (*Dactylis Woronovii*), Մեզ տափաստանային (*Phleum phleoides*), Դաշտավուկ սոխուկավոր (*Poa bulbosa*) Կելերիա սանրաձև (*Koeleria cristata*) Յորնուկ գգամազ (*Bromus squarrosus*), Շյուդախոտ ակոսավոր (*Festuca sulcata*) և այլն/, մասամբ մերձալպյան բարձրախոտերի /իշառվույտ նեապոլիտական (*Melilotus neapolitanus*), Եղինջ երկտուն (*Urtica dioica*), Ծվծվուկ կտրտված (*Silene multifida*) և այլն/ մասնակցությամբ: Հողաբուսաշերտի հաստությունը 20-30 սմ է: Նշված տափաստանացված տարածքում առանձնանում են սոճու (*Pinus hamata*), վայրի տանձենու (*Pyrus communis*) և խնձորենու (*Malus silvestres*), կաղնու (*Quercus macranthera*) տարբեր հասակի ծառեր և, տեղ-տեղ նաև մասրենու (*Roza*) ու ալոճենու (*Crataegus*) թփեր:

Բույսերի վեգետացիան սկսում է մայիսի սկզբներին: Այստեղ միամյա բույսեր շատ քիչ են հանդիպում, հիմնականում բազմամյա բույսեր են և առանձնանում են շատ արագ վեգետացիոն ժամանակահատվածով՝ հասցնելով ծաղկել ու պտուղ տալ շատ կարճ ժամկետներում: Մայիսի առաջին տասնօրյակին, տերևների և ցողունների կանաչ ֆոնի վրա

առանձնանում են Պապլոր հայկականը (*Muscari armeniacum*) և Գնարբուկ գարնանայինը (*Primula veris*): Սոխուկավոր բույսերից հետո այս գույնն պատվում է *Ranunculus*-Շ, *Myosotis*-Շ, *Veronica*-Շ ծաղիկների խայտաբղետ գույներով:

Ամռան կեսին ծաղկում են դաշտավուկները, բոշխերը, ինչպես նաև *Gentiana*, *Campanula*, *Carum*, *Taraxacum* և այլ թիթեռնածաղկավորներ, բարդածաղկավորներ և խաչածաղկավորներ:

Ծաղկածոր քաղաքի բնակավայրի տարածքում տեղ-տեղ աչքի են ընկնում խիստ նոսր դասավորվածությամբ միայնակ, կամ խմբերով, կամ մացառուտների վերածված խոշորատեղ կաղնու (*Quercus macranthera*) ծառերը, որոնք մեծամասամբ հատված են և բնաշվային աճի շնորհիվ վերականգնված: Առկա են նաև կորաբուն կեչի *Litvinovii* (*Betula litvinovii*) վեցաբուն մեկ ծառ և տեղ-տեղ աճող մասրենու (*Rosa canina*) ու սովորական կամ մահացու դափնյակի (*Daphne mezereum*) թփեր:

Մարզի տարածքում հանդիպող և անհետացման եզրին գտնվող բուսատեսակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը վերցված է ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N72-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքից: ՀՀ Կոտայքի մարզում աճում են 54 տեսակի բույսեր, որոք գրանցված են ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում: Տարածքին բնորոշ, ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված տեսակները բերված են աղյուսակում:

Հ/հ	Բուսատեսակների անվանումը		Պահպանության կարգավիճակ
Լատիներեն		Հայերեն	
1	<i>Opopanax persicus</i>	Ճավշիր պարսկական	CR
2	<i>Sedum stoloniferum</i> Gmel.	Թանթանիկ ընծյուղակիր	VU
3	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L.	Իծալեզու սովորական	CR
4	<i>Najas minor</i> L.	Ջրահարս փոքր	VU
5	<i>Puccinellia grossheimiana</i>	Անողնուցուկ Գրոսհեյմի	EN
FUNGI – ՄՆԿԵՐ			
1	<i>Amanita muscaria</i> (L.) Pers	Ճանճասպան կարմիր	VU
2	<i>Boletus edulis</i> Bull	Սպիտակ սունկ, թնջուկ	VU
3	<i>Mutinus caninus</i>	Մուտինուս շնային	EN
4	<i>Ithyphallus ravenelii</i>	Մուտինուս Ռավենելի	DD
5	<i>Ithyphallus impudicus</i>	Թիակիկ սովորական, մորկեղ գարշահոտ	EN
6	<i>Strobilomyces floccopus</i>	Կոնասունկ փաթիլառտիկ	VU

Տարածքում երկար տարիներ գործել է հացատուն, այն ենթարկվել է անտրոպոգեն ազդեցությունների: Բուն տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակներ կամ կենդանատեսակներ չկան:

2.8 Կենդանական աշխարհ

Ծաղկածոր համայնքի և դրա շրջակայքի համար դիտարկվում են միայն ողնաշարավոր կենդանիները, քանի որ Գլխավոր հատակագծով նախատեսված աշխատանքները էական ոչ մի ազդեցություն չեն ունենա անողնաշարավոր կենդանիների վրա: Նկարագրվող տարածքում տարածված են միջին բարձրության (մինչև 1700 մ ծովի մակերևույթից բարձր) լեռնային տափաստաններին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ:

Տվյալ տարածքի դոմինանտ և բնորոշ տեսակներից կարելի է նշել Հայաստանում ամենուրեք տարածված *Crocidura* (սպիտակատամիկ), *Vulpes vulpes* L. (աղվես), *Cricetus auratus* Nat. (գերմանամուկ), *Microtus arvalis* Pall. (դաշտամուկ), *Perdix perdix* L. (կաքավ), *Grus grus* L. (կռունկ) և այլն:

Մարդու գործունեության հետ կապված բազմաթիվ պատճառներով (բուսականության վերացում, ոռոգում, ավտոճանապարհների և այլ գծային կառուցվածքների կառուցում, օգտակար հանածոների արդյունահանում և վերամշակում, որսագողություն և այլն), կենդանիների թիվը կրճատվել է և շարունակում է կրճատվել: Կենդանական աշխարհի պահպանության նպատակով դրանց զգալի մասը վերցված է հատուկ պահպանության տակ և գրանցված է Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գիրք և Բնության Պահպանության Միջազգային Միության (ԲՊՄՄ) Կարմիր Գրքերում: Ստորև, աղյուսակում բերված են Կարմիր Գրքերում գրանցված կենդանիների տեսակները ըստ պահպանության կարգավիճակի (1–անհետացման վտանգի տակ գտնվող, հազվագյուտ, 2–անհետացող, կրճատվող):

Հ/հ	Կենդանիների անվանումը		Գրանցման Կարմիր գրքի անվանում	
	Լատիներեն	Հայերեն	ՀՀ	ԲՊՄՄ
1	<i>Vormela peregusna</i>	Հարավոռուսական խայտաքիս	2	-
2	<i>Circetusgo llicus Gmeelin</i>	Եվրոպական օձակեր	1	-
3	<i>Lusciniasvecica occidentalis</i>	Իրանական կապտափող	2	-
4	<i>Lacerta oarva Boulenger</i>	Փոքրասիական մողես	1	-
5	<i>RhinolophusMehelyi</i>	Մեհելիի պալատաքիթ	1	-
6	<i>Barbastella leuuucomelas Gretzschmer</i>	Ասիական լայնականջ չղջիկ	2	-
7	<i>Capra aegagrus erxleben</i>	Բեզուարյան այծ	2	-
8	<i>Mabuya auuuurata Linneaus</i>	Ոսկեգույն մալուա	1	-
9	<i>Elapha hohenakeri strauch</i>	Անդրկովկասյան սահնօձ	1	-
10	<i>Telescopus fallax iberus eichwalddi</i>	Կովկասյան կատված	1	-

2.9 Բուսական աշխարհի պահպանության միջոցառումները

Անհետացման վտանգի տակ գտնվող, հազվագյուտ, պահպանության կարիք ունեցող բուսատեսակներին վնաս չի հասցվի, քանի որ նախագծով նախատեսված միջոցառումները իրագործվում են արդեն իսկ գոյություն ունեցող կառույցների սահմաններում և նոր տարածքներ գրեթե չեն ներառում:

Նոր կառուցապատվող տարածքների շինարարական աշխատանքների արդյունքում տեղի կունենա հողի բերրի շերտերի մասնակի վնասում (կառուցման փուլում), հողային զանգվածների փորման, հանման և տեղափոխման հետ կապված փոշու արտանետումներ, շինարարական տեխնիկայի շահագործման հետևանքով առաջացած այրման արգասիքներ և աղմուկ Ազդեցությունների նվազեցումը կարելի է ապահովել իրականացնելով մի շարք բնապահպանական միջոցառումներ և կազմակերպելով աշխատանքների մոնիթորինգ:

Հողածածկին պատճառված վնասները նվազագույնին հասցնելու նպատակով նախատեսված է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները`

- կառուցապատումից ազատ տարածքում նախատեսվում է իրականացնել կանաչապատում համաձայն կանաչապատման նախագծի:
- Կանաչապատումը կիրականացվի առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2018թ փետրվարի 8-ի N 108-Ն որոշման դրույթներով:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող 180 խմ ծավալով հողի բերրի շերտը կկուտակվի տարածքում պահպանելու նպատակով: Հողի բերրի շերտի հանման, հանված բերրի շերտի պահպանումն ու օգտագործումը օգտագործումը իրականացվելու է համաձայն ՀՀ կառավարության 2017թ նոյեմբերի N1404 որոշման:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքի մաքրում աղբից, կեղտոտված բնահողից, վառելիքաքսուկային նյութերից: Շինարարական աղբը և մնացած թափոնները տեղափոխվելու են տեղական մարմինների կողմից հատկացված աղբավայրեր: Այդ նպատակով մինչև գործունեության սկսելը համայնքապետին կներկայացվի համապատասխան հայտ, կհամաձայնացվի աղբի և ավելացած գրունտի տեղափոխման վայրերը:

2.10 Կենդանական աշխարհի պահպանության միջոցառումներ

Ամենամեծ ազդեցությունը կարտահայտվի հողային աշխատանքների ժամանակ դրանց բների ոչնչացմամբ: Սակայն կենդանիները այդ դեպքում առանց մեծ կորուստների կից տարածքներում կգտնեն նոր բների և բնակավայրերի լայն հնարավորություններ:

Կենդանական աշխարհի վրա հնարավոր ազդեցությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով ամենախնտենսիվ շինարարական աշխատանքները կիրականացվեն ձվադրման և բնադրման ժամանակաշրջանից (ապրիլ-մայիս) դուրս:

Ընդհանուր առմամբ, շինարարական աշխատանքները կկրեն լոկալ և ժամանակավոր բնույթ, ինչի շնորհիվ կենդանիներին հասցվող վնասը կլինի նվազագույն: Շինարարական աշխատանքների բնույթը և մասշտաբը այնպիսին են, որ նրանք իրենց փոքրածավալության պատճառով չեն կարող արգելել կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների սեզոնային միգրացիայի կամ ջուր խմելու ճանապարհները:

2.11 Բնության հուշարձաններ

ՀՀ Կոտայքի մարզի բնության հուշարձանների ցանկը ներկայացվել է համաձայն ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշմանն:

NN ը/կ	Անվանումը (նկարագիրը)	Տեղադիրքը
1	«Անանուն» խզվածքներ	Կոտայքի մարզ, Եղվարդ ավանից հվ, ավազահանքի մոտ
2	Թագավորանիստ խարամային կոնի պեմզաների և խարամների կոնտակտ	Կոտայքի մարզ, Եղվարդ քաղաքից 3.5 կմ դեպի հարավ
3	«Թագավորանիստ» խարամային կոն	Կոտայքի մարզ, Եղվարդ ավանից 3 կմ հվ, Աշտարակ տանող խճուղու ձախ կողմում
4	«Պեռլիտե փիղ» քարե քանդակ	Կոտայքի մարզ, Չարենցավան քաղաքից 2 կմ հվ, քարահանքի մոտ
5	«Անանուն» բյուրեղային թերթաքարերի ու վերին կավձի	Կոտայքի մարզ, Բջնի գյուղի արևմտյան ծայրամասում

	կրաքարերի կոնտակտ	
6	«Ծակ քար» բնական թունել	Կոտայքի մարզ, Բջնի գյուղի մատույցներում, Հրազդան գետի ձախ ափին
7	«Բազալտե երգեհոն» սյունաձև բազալտներ	Կոտայքի մարզ, Գառնի գյուղից մոտ 1.0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
8	«Անանուն» քարայր սյունաձև բազալտներում	Կոտայքի մարզ, Գառնի գյուղից մոտ 1,0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
9	«Անանուն» լանջային երոզիա	Կոտայքի մարզ, Ազատ գետի աջակողմյան ափերին
10	«Անանուն» լավային ծալքեր	Կոտայքի մարզ, Գառնի գյուղից մոտ 1.0 կմ հվ-արլ, Ազատ գետի կիրճում
11	«Անանուն» խորշեր	Կոտայքի մարզ, Գողթ գյուղից մոտ 3.0 կմ հս-արլ
12	«Հատիս» հրաբուխ	Կոտայքի մարզ, Զովաշեն գյուղից 2.0 կմ արմ
13	«Ավազան» հրաբխային գմբեթ	Կոտայքի մարզ, Կարենիս գյուղից 1.5 կմ հս-արլ
14	«Կարենիս» հրաբխային գմբեթ	Կոտայքի մարզ, Կարենիս գյուղից 0.5 կմ հս-արլ
15	«Անանուն» ապարների բնորոշ մերկացում	Կոտայքի մարզ, Նուռնուս գյուղի և Արգելի ՀԷԿ-ի միջև
16	«Անանուն» օբսիդիանի ելքեր	Կոտայքի մարզ, Զրաբեր գյուղից մոտ 1.5 կմ հս-արմ, Երևան-Սևան խճուղու աջ կողմում
17	«Անանուն» քարե կուտակումներ	Կոտայքի մարզ, Քաղսի գյուղի հվ-արմ եզրին, Հրազդանի կիրճում
18	«Գութանասար» հրաբուխ	Կոտայքի մարզ, Ֆանտան գյուղից 3 կմ հվ
19	«Լեռնահովիտ» քարային կուտակումներ	Կոտայքի մարզ, Ֆանտան գյուղից 4-5 կմ հվ-արլ, «Թեզխարաք» գյուղատեղիի մոտ
20	Զորաղբյուրի (Մանգյուսի) բրածո ֆլորա	Կոտայքի մարզ, գյուղ Զորաղբյուր
21	«Հաղպրտանք» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Հրազդան քաղաքի Վանատուր (Աթարբեկյան) թաղամասի արլ ծայրամասում, 1.5 կմ

		հս-արմ, ծ.մ-ից 1755 մ բարձրության վրա
22	«Համով» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Ակունք գյուղի հվ-արմ ծայրամասում, եկեղեցու մոտ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա
23	«Քաղցր» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Արզնի գյուղից 150 մ հվ-արմ, Հրազդան գետի ձախ ափին, ծ.մ-ից 1300 մ բարձրության վրա
24	«Ձորի» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Գողթ գյուղից 0.3 կմ հս-արլ, Գողթ գետի աջ ափին, ծ.մ-ից 1580 մ բարձրության վրա
25	«Ավազան» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Կաթնաղբյուր գյուղից 0.3 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա
26	«Սագերի» լիճ	Կոտայքի մարզ, Գեղարդ գյուղից մոտ 4 կմ հս
27	«Վիշապա» լիճ	Կոտայքի մարզ, Գեղարդ գյուղից մոտ 4 կմ արլ
28	«Բազմալիճք» լիճ	Կոտայքի մարզ, Սևաբերդ գյուղից մոտ 3 կմ հս
29	«Լուսնալիճ» լիճ	Կոտայքի մարզ, Սևաբերդ գյուղից մոտ 7 կմ հս-արլ
30	«Ողջաբերդ» բնապատմական համալիր	Կոտայքի մարզ, Ողջաբերդ գյուղի հս-արլ մասում
31	«Ռեիկտային կրկես Քյորոլի լեռան մոտ»	Կոտայքի մարզ, Արտավազ գյուղի մոտ
32	«Ալայան գորգ»	Կոտայքի մարզ, Մեղրաձոր-Ֆիոլետովո գրունտային ճանապարհի ամենաբարձր մասում (Փամբակ լեռնաշղթայի Ամպա-սարի գագաթային մասում, ծ.մ-ից 300 մ բարձրության վրա)
33	«Թանթրվենի, Տիգրանի»	Կոտայքի մարզ, Արզնի առողջարանի մոտ, Հրազդան գետի ափին, ծ.մ-ից 1350 մ բարձրության վրա

Ինչպես երևում է ներկայացված ցանկից, նախատեսվող գործունեությունը գտնվում է բավականին մեծ հեռավորության վրա ներկայացված բնության հուշարձաններից և որևէ ազդեցություն չի կարող տեղի ունենալ այդ հուշարձանների վրա շինարարության ընթացքում:

2.12 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

ՀՀ Կոտայքի մարզի Ծաղկաձոր քաղաքի մոտակայքում գտնվող բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին տեղեկատվությունը նշված է համաձայն “ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության եվ օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը եվ միջոցառումները հաստատելու մասին” 25 սեպտեմբերի 2014 թվականի N 1059-Ա որոշմանն:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ցանկ

ԲՀՊՏ-ի անվանումը	Ստեղծման տարեթիվը	Զբաղեցրած տարածքը	Տեղադիրքը	Պահպանման օբյեկտը	Հեռավորությունը Ծաղկա-ձորից, կմ
«Արգաքանի և Մեղրաձորի» պետական արգելավայր	1971	13532 հա	Մարմարիկ և Դալարիկ գետերի ավազաններ 1600-2100մ. բարձր. վրա	Հազվագյուտ և արժեքավոր կենդանիներ /այծյամ, ազնվացեղ եղջերու, գորշ արջ/	2.0 – 2.5
«Բանքսի սոճու» պետական արգելավայր	1958	4 հա	Հրազդանի շրջանի մարմարիկ գետի ավազան, Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի հյուսիսահայաց լանջեր, 1800-2000 մ.բարձ. վրա	Բանքսի սոճու եզակի տնկարանային պուրակ	3.0 – 3.2

Ինչպես երևում է աղյուսակից, նշված ԲՀՊՏ-ները գտնվում են նախատեսվող գործունեության տարածքից զգալի հեռավորության վրա և չեն կարող ենթարկվել նրա ազդեցությանը:

2.13 Պատմության և մշակույթի հուշարձաններ

Կոտայքի մարզի Ծաղկաձոր քաղաքի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը 2002 թ. հաստատվել է ՀՀ կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 85 հուշարձան (16 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ-20 դ. սկիզբ	Կեչառեցու փող. 51
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ-20 դ. սկիզբ	Չարենցի փող. 34
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ-20 դ. սկիզբ	Չարենցի փող. 62
Թանգարան Օրբելի եղբայրների		քաղաքի կենտրոնում
Հուշարձան Լևոն, Հովսեփ և Ռուբեն Օրբելի եղբայրներին	1997 թ.	
Խաչքար	11 դ.	քաղաքի մեջ, Մ. Մաշտոցի անվան ճամբարի մոտ
Խաչքար	11 դ.	քաղաքի մեջ, «Լարեկ» հանգստյան տան մոտ
Խաչքար	12 դ.	Նախարարների խորհրդի հանգստյան տան տարածքում
Խաչքար	12 դ.	Նախարարների խորհրդի հանգստյան տան տարածքում
Խաչքար	12-13 դդ.	քաղաքի ամ եզրին, «Եղնինների բացատ»-ում
Խաչքար	12-13 դդ.	Գրողների միության հանգստյան տան տարածքում
Խաչքար	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Մ. Մաշտոցի անվան ճամբարի մոտ
Խաչքար	12-13 դդ.	«Արցախ» հանգստյան տան մոտ
Խաչքար Ապուտահլի	1255 թ.	«Մոր և մանկան» հանգստյան տան բակում
Խաչքար	13 դ.	Նախարարների խորհրդի հանգստյան տան տարածքում
Վանական Համալիր Կեչառիս	11-13 դդ.	քաղաքի հս-ամ մասում
Եկեղեցի Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ	1003 թ.	
Եկեղեցի Սբ. Նշան	11 դ.	Սբ. Գր. Լուսավորիչ եկեղեցուց հվ
Եկեղեցի Սբ. Կաթողիկե	1203-1214 թթ.	
Գավիթ Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու	12 դ. վերջ	կից է եկեղեցուն ամ-ից
Խաչքար	12 դ.	
Խաչքար	1214 թ.	
Եկեղեցի	5 դ.	
Մատուռ	13 դ.	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Մատուռ	13 դ.	
Գերեզմանոց	11-17 դդ.	Խամալիքի տարածքում
Խաչքար	11 դ.	
Խաչքար	11 դ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	11-12 դդ.	
Խաչքար	12 դ.	
Խաչքար	12 դ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար Աղալարի	1252 թ.	Վեցիկ ճարտարապետի խաչքարի մոտ
Խաչքար Գրիգոր Եպիսկոպոսի և Սահակի	1574 թ.	Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու առ կողմում
Խաչքար Դեղկրոնա	1220 թ.	Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու առ կողմում
Խաչքար Յոհաննեսի	1251 թ.	Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու առ կողմում
Խաչքար Յովհաննես քահանայի	1251 թ.	Խամալիքի ցանկապատի հվ պատի մոտ
Խաչքար Սարգսի	13 դ.	Սբ. Նշան և Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցիների միջև

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Խաչքար Վահրամի	1248 թ.	Մր. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու ան կողմում
Խաչքար Վեցիկ ճարտարապետի	13 դ.	Մր. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու ան կողմում
Խաչքար	13-14 դդ.	
Խաչքար	13-14 դդ.	
Խաչքար	13-14 դդ.	
Խաչքար	15-16 դդ.	
Խաչքար	15-16 դդ.	
Խաչքար	16-17 դդ.	
Կոթող	6-7 դդ.	
Տապանաքար Աբրահամ քահանայի	1273 թ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Գրիգոր Սարկավագի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Ելբեքի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Լաշքաբեի	1221 թ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Մարիամի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Սիմեոն վարդապետի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Վասակի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Վարդան Քահանայի	13 դ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Տապանաքար Սեդրակ Քահանայի	1355 թ.	եկեղեցու մուտքի առջև
Եկեղեցական համալիր Մր. Հարություն	1220 թ.	Կեչառիս վանական համալիրից 120 մ ամ
Գավիթ	13 դ.	կից է եկեղեցուն ամ-ից
Գերեզմանոց	12-16 դդ.	եկեղեցու շուրջը
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	12-13 դդ.	
Խաչքար	13-14 դդ.	
Խաչքար	15-16 դդ.	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Տապանաքար Գրիգորի, Սարգսի	16-17 դդ.	

2.14 Թափոնների կառավարում

Ծաղկաձոր համայնքի տարածքում աղբահանության նպատակով բնակելի թաղամասերում տեղադրված են աղբահավաք տարողություններ և աղբարկղներ: Աղբահեռացումը կատարվում է կանոնավոր:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում, առաջացող թափոնատեսակներն են՝ կենցաղային աղբը /ծածակագիրը՝ 9120040001004/՝ 13.65 տոննա/շին.ժամ, որը կհավաքվի աղբահավաք կոնտեյներներում և կտեղափոխվի մոտակա աղբավայր, և 420 խմ շինարարական աղբը /ծածակագիրը՝ 9120060101004/, ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չադտոտված հող (ծածկագիրը՝ 31401100 08 99 5) 78000 խմ ծավալով, կտեղափոխվի շինարարության թույլտվությամբ տրամադրված վայր:

Շահագործման փուլում տրանսֆորմատորային ենթակայանում առաջացող հատկությունը կորցրած բանեցված յուղերը /ծածակագիրը՝ 5410020702033/ կհավաքվեն մետաղյա տարողությունների մեջ և կհանձնվեն նշված թափոնների վերամշակմամբ զբաղվող ընկերություններին, հնարավոր վթարների ժամանակ յուղի արտահոսքը կանխելու նպատակով բետոնյա հարթակը ունի թեքություն հարթակի որոշակի հատված որտեղ էլ կկուտակվի յուղը, որտեղից կհավաքվի սորբենտով և կպահվի մետաղյա տարողության մեջ, հետագայում նույնպես կտրամադրվի վերամշակող ընկերության:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՄԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Բոլոր տիպի շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետական նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարական հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շինարարական հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

3.1 ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- ջրամեկուսացման համար օգտագործվող նյութերի օգտագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

3.2 ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄՆԵՐԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ գոյություն ունեցող շինությունների հիմքերի քանդման ընթացքում,
- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ (CO, NOx):

3.3 ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

3.3.1 ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- շինարարական աշխատանքների /փոշեգոյացնող աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

3.3.2 ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- անձրևների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզաբան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզաբանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե 25խմ ծավալով տարողություն, որի ծավալը ընտրվել է հաշվի առնելով, որ շինարարական աշխատանքները միաժամանակ կիրականացվեն 500քմ մակերեսով տարածքի վրա: Պարզաբանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինադիր:

3.3.3 ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնապատ մակերեսի վրա,
- Շինարարական գործընացներում ներգրավված տեխնիկայից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ, ինչպես նաև ներգրավվի ժամանակակից տեխնիկական միջոցներ:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- Կանաչապատումը իրականացվելու է համայնքի հետ համաձայնեցված բարեկարգման, արդիականացման և կանաչապատման նախագծի համաձայն: Զրոյական նիշում կանաչապատ մակերեսը կազմում է 1200 քմ: Կանաչապատման համար անհրաժեշտ կլինի 150 խմ բուսահող:

- Տարածքում նախատեսվում է տնկել Սյունաձև թույա 25 հատ, Բարբարիս 12 հատ, Ասպիրակ 20 հատ, Ֆորգիցիա 8 հատ, Իլենի 15 հատ, Եղնի հիասքանչ 18 հատ, Գիհի կազախական 10 հատ, Ձիակասկ 14 հատ, Հուդայածառ 3 հատ:
- Ոռոգման ներքին ցանցը նախատեսվում է կաթիլային:
- Կանաչապատ տարածքների ոռոգումը իրականացվելու է կամ մոտակայքով անցնող ոռոգման ցանցից կամ բերովի ջրով: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ շինարարության ժամկետը սահմանված է շինարարության տրամադրումից հետո 36 ամիս, նշված հարցը կհստակեցվի շինարարության թույլտվության տրամադրումից մոտ 2 տարի հետո: Ոռոգման նպատակով անհրաժեշտ ջրի քանակը կազմում է $1200 \text{ քմ} \times 450 \text{ ր} \times 0.3 \text{ ր} = 16.2 \text{ խմ/տարի}$:
- Տարածքում առկա հողի բերրի շերտը պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշմամբ հաստատված Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով և 02.12.2017թ.-ի թիվ 1404 որոշմամբ, մասնավորապես նախատեսել հետևյալ միջոցառումները.
 - Հողի բերրի շերտը հանել և պահպանել ծածկված վիճակում՝ բացառելով շինարարական աշխատանքների հետևանքով դրա աղտոտումը:
 - Հողային աշխատանքների կատարման ընթացքում չօգտագործված հողի հանված բերրի շերտն անմիջապես դարսվում է լայնակույտերով:
 - Լայնակույտերի բարձրությունը և ձևը պետք է բացառի հողատարման գործընթացների զարգացումը:
 - Եթե հողի հանված բերրի շերտը նախատեսվում է պահել 2 տարին գերազանցող ժամկետով, ապա, ողողումը և հողմատարումը կանխելու համար, լայնակույտերի մակերևույթն ու թեքությունները ամրացվում են խոտացանքով կամ այլ եղանակներով: Թույլատրվում է լայնակույտի թեքությունների վրա ցանքսը կատարել հիդրոեղանակներով:
 - Լայնակույտերը տեղադրվում տարածքում՝ բացառելով լայնակույտերի ջրածածկումը, աղակալումը, արդյունաբերական թափոններով և կոշտ առարկաներով, քարերով, խճով, ճալաքարով ու շինարարական աղբով աղտոտումը:

3.3.4 ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

- Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:
- հակահրդեհային անվտանգության միջոցառումների ապահովման նպատակով տարածքում նախատեսվում է հրշեջ հիդրանտի տեղադրում):
- Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:
- Շինարարական աշխատանքների ժամանակ՝

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

- Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:
- Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:
- Նախատեսվող հյուրանոցային համալիրում առկա վտանգավոր օբյեկտները «Տեխնիկական անվտանգության ապահովման պետական կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված կարգով կներկայացվեն տեխնիկական անվտանգության փորձաքննությունների;
- Անվտանգության նկատառումներից ելնելով շինհրապարակում կտեղադրվեն կողմնակի անձանց մուտքը արգելող նշաններ, և շինհրապարակը կապահովվի լուսավորությամբ:
- Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում ղեկավարվել Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովվելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների և առողջապահական ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

3.3.5 ԱՂՄՈՒԿԻ և ԹՐԹՈՒՄՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաբար ստուգել և կարգադրել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները,
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:

4. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Հյուրանոցային համալիրի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, ամիսը մեկ հաճախականությամբ;
2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ;
3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ;
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ:
5. Շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանմանն ուղղված մշտադիտարկում՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2020թ. հուլիսի 2-ի նիստի N 87 արձանագրության պահանջների,
6. Կանաչապատման աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպությունը պետք է հետևողական լինի տնկված ծառերի աճի և խնամքի համար:

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է ամբողջ շինարարության ընթացքում հատկացնել 1960000 դրամ:

Մշտադիտարկում և բնապահպանական միջոցառումներ, շին. փուլ/ դրամ		
Տարածքի ջրցան փոշեգոյացումը կանխելու նպատակով	400000	400000
Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx) արտանետումների չափումներ, ամիսը մեկ հաճախականությամբ;	36x35000	1260000
Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ:	12x25000	300000
Ամբողջ շինարարության համար		1960000

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ (b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել (c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա: (d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ) (e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	(a) Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում հատուկ տարողություններ կկիրառվեն շինարարական աղբի հեռացման համար՝ Նշված տարողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով (b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով (c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի: (d) Շինարարության ընթացքում համաձայն մթնոլորտային օդի պահպանության մասին օրենքի, փոշեգոյացումը կանխելու նպատակով շենքերը կծածկվեն անթափանց թաղանթով
	Աղմուկ	(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում (b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:

	Թափոնների կառավարում	(a) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: (b) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից (c) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	(a) Շինարարության փուլում ջրցանման ջուրը կբերվի պայմանագրային հիմունքներով ավտոգիստեռներով: Շինարարության փուլում աշխատողների կոմունալ կենցաղային պայմանները կապահովեն տեղադրելով բիոգուգարաններ, խմելու ջուրը կմատակարարվի տարանջատված: (b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն նախատեսված տարածքներում, որտեղից ջրի արտահոսք չի լինի: (c) Շինհրապարակից ելքի ժամանակ լվացվում են տեխնիկական միջոցների անվադողերը: Պարզաբանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:
Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ	(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով. ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում:

Արտակարգ իրավիճակների կառավարում	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով արտակարգ իրավիճակների կառավարում	- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում; - Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը; - Շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, հրշեջ հիդրանտներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն: - Մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար: - Հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում՝ ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ - Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների (քամու արագություն, անհողմություն, մառախուղ) դեպքում աշխատանքներն իրականացնել պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները կամ շին. աշխատանքները դադարեցնել մինչ օդերևութաբանական պայմանները կլինեն բարենպաստ աշխատանքները վերսկսելու համար:
---	--	---

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	- Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում - հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում	- Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	- Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում	Շինհրապարակ դուրս մասնագիտացված կետերում	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու

Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Կանաչապատում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության տնկում	Սեփական տարածք	Արտաքին զննում	մշտական	Կապալառու

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
2. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
3. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ